

АНАЛІЗ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗА ПОТЕНЦІАЛОМ УРОЖАЙНОСТІ

Сакало М.В.

асистент, Полтавський державний аграрний університет,

Дінець О.М.

асистент, Полтавський державний аграрний університет

Аналіз сортів пшениці озимої, що відрізняються за потенціалом врожайності (екстенсивні і інтенсивні), і висоті рослин (високо-, середньо- і низькорослі) показав, що маса зерна з колосу й озерненість колосу найбільше впливають на формування продуктивності рослин, про що свідчать тісні кореляційні зв'язки між цими ознаками.

Ріст урожайності нових сортів зернових культур за останні десятиріччя збільшився на

50 % і більше. Вік досягнутий, перш за все, за рахунок зміни генетичних систем, відповідальних за розподіл асимілятів між органами рослин в онтогенезі і збільшенні частки зерна в загальній біомасі, підвищенні стійкості до вилягання при відносно незначному збільшенні загальної біомаси[1].

Потенційна можливість генотипу пшениці м'якої за всіма морфо-біологічними ознаками найкращим чином реалізується при нормі висіву 50 шт./м², тобто за відсутності конкуренції між рослинами. При сумісному посіві двох сортів, особливо в загущеному посіві, спостерігається значне зменшення значень ознак продуктивності рослин, що пов'язано з конкурентною взаємодією сортів між собою через обмеженість ресурсів при цьому продуктивніші сорти виявилися менш конкурентоздатними[2].

Що стосується другого періоду вегетації пшениці озимої, то після колосіння вже у фазі молочно-воскової стиглості листкова поверхня або втрачає функціональну активність, або повністю відмирає – і єдиною передумовою ефективного перебігу процесів атракції і реутилізації пластичних речовин є висока активність кореневої системи. Так, високопродуктивні сорти, характеризуються відносно високою функціональною активністю кореневої системи протягом всього онтогенезу, у зв'язку з чим мають переваги у посушливі роки[2,3]. Відомо, що закладені на генетичному рівні елементи врожайності зернових культур можна регулювати завдяки створенню оптимальних умов для їх вирощування, але основна роль у питанні підвищення врожайності все ж таки належить селекційному процесу. Сучасна селекція не стоїть на місці, щороку створюються сорти й гібриди з вищим потенціалом продуктивності порівняно зі своїми попередниками. Разом із тим для більшості з нас невідомим і дуже цікавим питанням є визначення максимальних меж урожайності зернових культур, одержання яких стане реальним у недалекому майбутньому. Завдяки проведенню морфо-фізіологічного аналізу рослин вдається розкрити потенціальні можливості культури й проаналізувати, наскільки величина потенційної продуктивності відрізняється від фактичної. Тобто таким чином можна встановити, наприклад, на яку врожайність можна сподіватися від сортів сільгоспкультур, скажімо, у найближчі десятки років. У зернових колосових культур показник потенційної врожайності перебуває на досить високому рівні й визначається насамперед продуктивністю колоса та густотою продуктивного

стеблостою на одиниці площі. Своєю чергою, потенціально продуктивність колоса залежить від кількості колосків і квіток, які у ньому формуються.

Література:

- 1.Тищенко В. Н. Генетические основы адаптивной селекции озимой пшеницы. /В. Н.Тищенко, Н.М.Чекалин. – Полтава, 2005.–243 с.
- 2.Тищенко В. Н.Изменчивость количественных признаков у сортов и селекционных линий пшеницы озимой при группировке по признаку толщина соломины 2-го междоузлия (ТС-2М) в зависимости от сроков посева /В. Н.Тищенко,О.Н.Динец//ЗбірникнауковихпрацьУманськогонаціональногоуніверситетусадівництва. Основи біологічного рослинництва у сучасному землеробстві. – Умань, 2011р. – С.155–160.
- 3.Тищенко В. Н. Генетические корреляции признака толщина соломины второго междоузлия у сортов и линий озимой пшеницы / В. Н.Тищенко, О.Н.Динец//Селекція і насінництво. Міжвідомчий тематичний науковий збірник. Випуск 101. – Харків,2012. – С. 13–19.
4. Мединец В.Д. Экология весеннего развития озимой пшеницы / В.Д. Мединец, В.А. Слепцов. – Полтава, 2006. – 254 с.

1.Тищенко В. Н.Изменчивость количественных признаков у сортов и селекционных линий пшеницы озимой при группировке по признаку толщина соломины 2-го междоузлия (ТС-2М) в зависимости от сроков посева /В.

Н.Тищенко,О.Н.Динец//ЗбірникнауковихпрацьУманського національногоуніверситетусадівництва. Основи біологічного рослинництва у сучасному землеробстві. – Умань, 2011р. – С.155–160.

2.Тищенко В. Н. Генетические корреляции признака толщина соломины второго междоузлия у сортов и линий озимой пшеницы / В. Н.Тищенко, О.Н.Динец//Селекція і насінництво. Міжвідомчий тематичний науковий збірник. Випуск 101. – Харків,2012. – С. 13–19.